

Госпожа Немчик често се оплакваше на професор Лания (и на други хора), че той и дъщеря му говорят прекалено силно до късно вечер, но бащата на Анна беше убеден, че на нея просто не ѝ се нравеше те да си водят гости – цигани, арменци и евреи, в сградата. Госпожа Немчик говореше само полски и то малко, само в определени моменти. През целия си живот възрастната дама не бе казала и една дума директно на Анна, въпреки че говореше за нея на баща ѝ в нейно присъствие – обикновено порицавайки го и казвайки му как не отглежда правилно собствената си дъщеря. Не е нужно да се споменава, че Анна не се радваше да я вижда, а тя бе дете, което много обича да се среща с хора.

Малко след като Анна седна пред вратата на апартамента и започна да чака, госпожа Немчик излезе от своя. Докато минаваше по коридора, погледът ѝ не се отмести от Анна, а като се връщаше – очите ѝ отново се вторачиха върху момиченцето, докато не затръшна вратата след себе си.

Анна не беше съвсем сигурна какво може да направи госпожа Немчик, но старата дама започна да отваря вратата си от време на време, за да проверява дали малкото момиченце все още седи в коридора. И всеки път Анна я виждаше – колкото и малко от лицето на госпожа Немчик да успяваше да зърне зад вратата, то изглеждаше от доволно, по-доволно.

Ако не беше госпожа Немчик, Анна със сигурност би останала да чака баща си.

Ако не беше госпожа Немчик, Анна никога нямаше да срещне Говорещия с лястовици.

* * *

Из цял Краков имаше десетки домове, дори кафенета и механи, където Анна щеше да бъде приветствана на редица

езици от някого от многото приятели на баща ѝ и да бъде добре дошла за ден или два, но все пак тя се отправи отново към аптеката на хер доктор Фухсман. В края на краищата, това бе мястото, където баща ѝ я беше оставил. Мястото, където той знаеше, че тя ще се намира.

Денят напредваше. Анна беше гладна и когато слънцето започна да се спуска към хоризонта, тя започна да се чуди къде ще спи през нощта. Това бе непознато за нея усещане – тревогата. Допреди миналата вечер единственото място, където бе спала през живота си, беше малкото легълце зад заключената врата на дома им, по коридора след стаята на баща ѝ.

Хер доктор Фухсман беше зает с клиент, когато Анна се появи на улицата пред аптеката му. През огромните прозорци тя можеше да види как той си говори с мъж в костюм и въпреки че хер докторът погледна навън право към нея, той сякаш не я виждаше.

На улицата беше студено.

Независимо от това, че в много отношения Анна, дори на крехката си възраст, бе свикнала да се държи като възрастен човек, тя запази най-характерното за децата послушание. Хер доктор Фухсман ѝ бе казал, че не може да остане с него в аптеката му. Без значение, че обстоятелствата бяха различни от това, което той си е мислил, без значение колко отчаяна се чувстваше, тя нямаше да прекрачи прага на аптеката, ако не ѝ се кажеше, че няма проблем да го направи.

Това възрастните хора наричат „послушно момиче“.

Анна застана на улицата и зачака баща си, който никога нямаше да дойде. Улицата, на която се намираще аптеката на хер доктор Фухсман, беше къса, тясна, извита и калдъръ-

мена и свързваше две главни оживени улици. Нямаше много хора по нея освен тези, които се отбиваха в аптеката и в малкото други магазинчета на приземно ниво. Останалите, които се движеха по улицата, живееха по етажите нагоре и не се задържаха много по нея, защото или се прибираха, или излизаха от къщи. Анна беше свела поглед надолу, безмълвно молейки се преминаващите хора да не я забелязват или ако някой я забележи, то това да бъде баща ѝ. Тя прекара времето си, като търсеше и издърпваше хлабави конци от поличката си.

Нещото, което най-накрая привлече вниманието ѝ, беше звукът от обувки и по-точно от дървени подметки, тропачи по калдъръма. Този *клак-клак* ритъм беше минал нагоре-надолу по улицата сто пъти следобеда – обикаляше напред-назад, изчезваше за малко и след това се връщаше обратно, докато не ѝ стана познат. Когато тя изненадано повдигна глава, беше сигурна, че познава тези обувки. Не след дълго и мъжът усети, че тя го е забелязала.

Той беше висок и изключително слаб. Костюмът му в три части от кафява вълна сигурно е бил ушит специално за него. Трудно е човек да си представи някой друг със същите мерки, а дрехите на този господин му пасваха идеално. Носеше стара лекарска чанта, чиято кафява кожа беше леко изтъркана и в цвят по-светъл от костюма му. Чантата имаше пиринчени закопчалки, а отстрани монограм в избелял червен цвят, какъвто сигурно първоначално е бил и цветът на вратовръзката му. Дълъг черен чадър беше прикачен между дръжките на чантата въпреки ясното небе.

Слабият господин се спря, когато забележа, че Анна го гледа и сведе погледа си от много високо надолу към нея през кръглите си очила със златни рамки. В устата му има-

ше незапалена цигара, която той пое между дългите си вретеновидни пръсти и си пое въздух, за да заговори.

Точно в този момент звънецът на аптеката на хер доктор Фухсман извести за излизането от нея на млад немски войник. Слабият господин рязко извърна главата си към младия войник и го поздрави с ясения си, хладен и изключително отчетлив немски, като го попита дали това е известната аптека на доктора, от когото всички са толкова доволни. Анна усети, че е затаила дъх.

Високият господин и непознатият учтиво размениха няколко думи и войникът гарантира за качеството и доброто обслужване в аптеката. Все пак лекарят вътре беше немец и не можеше да се очаква някой поляк да му е конкуренция.

След подходяща пауза слабият господин кимна в знак на благодарност към войника и отмести погледа си към аптеката. Той излъчваше авторитет и Анна, както сигурно и войникът, започна да се чуди, дали трябва да знае кой е той. Младият войник, който беше добре запознат с военния етикет, разтълкува кимването в знак на благодарност като знак за освобождаване, каквато и цел всъщност имаше то, но преди да се отдалечи прекалено много, слабият господин го извика отново:

— Чудя се, войнико — каза той, — дали би запалил цигарата ми.

Дългите ръце на слабия господин бяха сключени зад гърба му. Нямаше и място за съмнение, че е под нивото му сам да запали цигарата си.

Младият войник покорно се подчини. Слабият господин изобщо не го погледна в очите, нито му благодари и дори не го удостои с внимание.

Последва дълго дръпване от цигарата.

Войникът тръгна по пътя си и изчезна из Краков.

Слабият господин дръпна силно от цигарата си още веднъж, преди да се обърне към Анна:

– И така – каза той на изтънчения си немски, като от устните му излезе колкото звук, толкова и дим, – ти коя си?

Анна нямаше и представа как да отговори на този въпрос. Челюстта ѝ помръдна в опит да намери някоя дума на който и да е език и да извае името си във въздуха – тя знаеше, че има умалена версия на „Анна“, която немците използваша, но някак си почувства, че не би било редно да я изрече пред такъв строг авторитет. Беше гладна и уплашена, беше ѝ студено и умът ѝ работеше на пълни обороти, за да реши точно кое умалително да използва.

Слабият господин повдигна вежда и наклони надясно главата си. Свъси вежди и попита на полски:

– Кого чакаш?

Както немският му беше ясен и жив, така и полският му беше също толкова звучен и мек. Това бе първият човек след баща ѝ, когото Анна бе чувала да говори така добре на повече от един език.

Тя искаше да му отвърне, искаше да говори, но не знаеше какво да му каже. Сети се, че може да му каже, че чака баща си, но вече не беше сигурна в истинността на това твърдение, а бе осъзнала, че този господин не бе някой, когото можеш да излъжеш.

Мъжът кимна в отговор на мълчанието на Анна и попита на руски:

– Къде са родителите ти?

Анна не би трябвало да се затрудни с отговора и на този въпрос, но тя наистина не можеше да отговори, защото не знаеше. Тъкмо щеше да му каже точно това, но мъжът

вече беше свикнал с нейното мълчание и много бързо смени езика: идиш.

– Добре ли си?

Това беше въпросът, който разплака Анна. Разбира се, по свой си начин останалите въпроси и тишината, която ги обгръщаше, бяха също толкова смущаващи, също толкова тревожни. Може би заради внезапното омекване на тона на този господин – човек, който вече ѝ се струваше с една идея не толкова страшен, който стоеше надвесен над нея и изведнъж бе проявил загриженост. Всичко беше започнало да се влошава през последните няколко месеца и седмици и Анна не можеше да си спомни някой друг да я бе питал как се чувства. Дори баща ѝ беше толкова зает с работата си, за да може да осигури приемливи условия за живот за нея, че беше забравил изобщо да я попита как се чувства.

А може би беше и заради избора на идиш. Това беше езикът на реб Шмулик. Анна не беше виждала реб Шмулик от няколко седмици и въпреки че беше още дете, не беше сляпа и разбираше какво се случва с евреите в града. Част от нея се съмняваше, че идиш все още съществува, докато слабият господин не заговори на него.

Най-вероятното обяснение за сълзите на Анна обаче беше, че на този въпрос тя знаеше отговора със сигурност:

Не беше добре.

Слабият господин изглеждаше по-скоро объркан, отколкото обезпокоен от сълзите ѝ. Отново склочи веждите си и наклони глава на една страна надолу към нея. Освен всичко останало той изглеждаше заинтересован.

Погледът му беше много остър. Очите му бяха хлътнали и дори някое момиченце да се опитваше да скрие сълзите си от света, то би било изключително трудно да не го

гледа. Като рибарски кукички очите му плениха Анините и ги приковаха към себе си.

Това, което той направи след това, промени живота на Анна завинаги.

Високият господин извърна очи към стрехите на сградите, сгушени по малката уличка. Плененият поглед на Анна следеше всичко, което се случваше. Мъжът събра устните си и бодро изчурулика някакви думи нагоре, към небето.

Изведнъж се чу шум от криле и една птичка се спусна право надолу към улицата като падаща бомба. Тя разпери крилете си, за да балансира, и забави спускането си, приземи се на малко сиво паве, подскокна, премигна, наклони главата си и погледна към слабия господин.

Той премести цигарата от лявата в дясната си ръка и се наведе до земята, а изпъкналите му колене стигнаха почти до ушите му. След това опъна левия си показалец напред, успоредно на земята.

За момент птичката остана неподвижна. Слабият господин ѝ заговори отново и тя подхвъркна, за да кацне на показалеца му, сякаш я бе повикал по име.

Мъжът се обърна бавно, поднесе птичката към Анна, погледна момиченцето право в широко отворените му очи и доближи десния си показалец към устните си, правейки ѝ знак да мълчи.

Това не беше нужно. От страх да не изплаши прекрасното, деликатно и крехко създание, Анна не само че вече не плачеше, но и беше затаила дъха си.

Анна виждаше птичката изключително ясно, когато той я поднесе по-близо до нея, само на няколко сантиметра от лицето ѝ. Главичката и крилете ѝ бяха оцветени в яркосо-

ньо, а окраската на човката и перушината ѝ бяха бледооранжеви. Опашката ѝ бе разделена на две като широка вилица и трептеше с бързи движения, независимо че самата птичка стоеше съвсем неподвижно и я гледаше – все едно слабият господин бе успял да накара няколко птички да кацнат върху ръката му и да се слоят в една.

Анна не успя да се сдържи и се усмихна, като протегна ръка към птичката. За момент си помисли, че ще може просто да докосне с върха на пръстите си меката ѝ перушина, но с внезапен порив птичката отлетя към небето, вместо да остане и да се остави да бъде докосната.

Устните на слабия господин бяха заключени в невъзмутимо изражение, но в острия му поглед проблесна пламъче на триумф и изумително бързо и плавно той се изправи и се запъти към аптеката на хер доктор Фухсман отсреща. Анна дори се учуди, че той я чу, когато тя прошепна въпроса сама на себе си:

– Какво беше това?

– Това – каза слабият господин, без да се обръща, – беше лястовица.

Звънецът на вратата на аптеката извести за затварянето ѝ.

Беше пределно ясно, че когато господинът излезе от аптеката на хер доктор Фухсман, той няма да има намерение да води по-нататъшен разговор с Анна.

Очите му – изработени по поръчка инструменти за улавяне на други като тях – щяха да се плъзнат плавно покрай нея и покрай мястото, където се беше свила до стената, без дори да се фокусират, и преди Анна да успее да се изправи, огнестрелните му крачки вече щяха да са извървели половината път до края на малката уличка.